

© Manuel Díaz de Rada

el hijo del acordeonista

de **Bernardo Atxaga**

adaptació **Patxo Telleria**

direcció **Fernando Bernués**

Tanttaka Teatroa

Teatre Lliure Montjuïc . de l'1 al 15 de juny

El hijo del acordeonista

de **Bernardo Atxaga** adaptació **Patxo Telleria**

direcció **Fernando Bernués**

Tanttaka Teatroa

intèrprets **Joseba Apaolaza** David gran / **Mattin Apaloaza** David nen / **Aitor Beltrán** David jove / **Mireia Gabilondo** Carmen / **Amancay Gaztañaga** Teresa / **Asier Hernández** Lubis / **Mikel Losada** Agustín / **Anke Moll** Mary Ann gran / **David Pinilla** Angel / **Iñaki Rikarte** Joseba jove / **Vito Rogado** Mary Ann jove / **Mikel Telleria** Joseba nen / **Patxo Telleria** Joseba gran/ **Iñaki Salvador** acordionista
veu en off **Iñaki Beraetxe, Forki**

traducció al castellà **Asun Garikano** i **Bernardo Atxaga** / escenografia **José Ibarrola** / vestuari **Ana Turrillas** / il·luminació **Xabier Lozano** / música **Iñaki Salvador**

ajudant de direcció **Vito Rogado** / utileria i ajudant de vestuari **Luis M. del Olmo** / producció executiva **Koro Etxeberria** / distribució **Julio Perugorria**

construcció de l'escenografia **Eskenitek**

producció **Tanttaka Teatroa** i **Antz3rkiz: Teatro Arriaga** (Bilbao), **Teatro Principal** (Vitoria-Gasteiz) i **Teatro Victoria Eugenia** (Donostia)

amb el suport de **Etxepare, Euskal Institutua**

Tanttaka Teatroa ha rebut el **Premi Max 2014 a la Millor Empresa o Producció Privada d'Arts Escèniques** pels espectacles *Soinujolearen semea (El hijo del acordenista)* i *Komunikazioa- Inkomunikazio*

espectacle en castellà i euskera

durada **1h. 30' sense pausa**

el dia de l'estrena, 11/06, funció en euskera sobretitulada en català

13/06 col·loqui amb la companyia després de la funció

horaris de dimecres a divendres a les 20:30h.

el dissabte a les 21h.

el diumenge a les 18h.

preus 29" / 22" (dimecres, dia de l'espectador)

El hijo del acordeonista (*Soinujolearen semea*) és la adaptació teatral de la novel·la més personal de Bernardo Atxaga. Una epopeia que narra en diversos temps, llocs i estils la història de dos amics: el Joseba i el David, fill de l'acordionista. Des dels anys trenta fins a les acaballes del segle XX, d'Obaba a Califòrnia, de la infantesa a l'escola als inferns de la guerra i de la violència. Memòria, nostàlgia, amistat i enyorança, amb l'amor per única redempció.

El David i el Joseba són amics des de la infantesa. Amb prou feines han deixat de ser uns nens quan el David descobreix el col·laboracionisme del seu pare amb els feixistes durant la Guerra Civil. Fascinats tots dos pel descobriment de la lluita antifranquista decideixen, per motius ideològics i emocionals, l'altre, militar a la incipient ETA de la primavera dels 70. Després d'un període curt i poc encertat de lluita clandestina, arriba l'exili a França. Poc després, el desencantament del David i després, la traïció a l'amic i al col·lectiu. Quan surt de la presó el David se'n va a Amèrica per començar una nova vida. Trenta anys després, quan és a punt de morir al seu ranxo de Califòrnia on ha viscut finalment feliç, rep la visita del Joseba. Junts s'enfrontaran definitivament al passat.

El hijo del acordeonista es va estrenar el 18 d'octubre del 2012 al Teatro Arriaga de Bilbao.

la crítica ha dit:

%Diatònic, emotiu, a estones sentimental, de bona factura, establert en uns paràmetres de producció d'un valor considerable i que pot interessar un ampli sector d'espectadors.+

Carlos Gil Zamora (Artezblai)

%Un muntatge arriscat i exemplar, i una història terrible i angoixant. (...) Teatre polític. Ni el muntatge ni el text no deceben. (...) Sòbria interpretació. No hi ha estrelles i sí una mena de sintonia i uniformitat coral sense individualitats acusades.+

Javier Villán (El Mundo)

lautor

Bernardo Atxaga

Asteasu, Gipuzkoa, 1951

Pseudònim de Joseba Irazu Garmendia. Quan tenia catorze anys la família se'n va anar a viure en un altra vila, Andoain, més industrial i amb menys població de parla basca que Asteasu. Atxaga va aprofitar aquells primers anys per llegir nombrosos llibres a la biblioteca pública, on va descobrir Stevenson, Conrad i Melville, uns autors dels quals sempre s'ha sentit deutor.

En aquella època va començar a alfabetitzar-se en euskera, amb l'ajut de la seva mare, que era mestra, i va començar a enviar contes en castellà al diari El Norte de Castilla. Un dels, titulat *Los que anhelamos escribir*, el van publicar el 27 de juny del 1971.

Se'n va a Bilbao a estudiar Econòmiques. Coneix el poeta Gabriel Aresti, que l'animava a escriure dient-li que serà un bon literat. També entra en contacte amb els estils literaris avantguardistes, i es torna un admirador del surrealisme i dels experimentalismes en general. En aquesta època comença a escriure els poemes i narracions que més endavant, el 1978, es publicaran al volum *Etiopía*.

El 1973, acabats els estudis, arriben el que ell anomena *els seus anys negres*. Va anar a fer el Servei Militar i, de aquella experiència negativa en surt *Ziutateaz*, una novel·la política, amb reflexions sobre la mort i la llibertat.

Acabat el Servei, se'n va a viure a Donostia i entra a treballar en un banc. En aquella època crea la revista Panpina Ustela amb Koldo Izagirre i Ramón Saizarbitoria. Però l'etapa donostiarra dura molt poc, perquè la feina al banc no l'omple. Torna a Bilbao, on fa de venedor de llibres i de professor d'euskera, però cada cop s'interessa més per la literatura.

El 1978 funda el grup literari Pott Banda, amb Joseba Sarrionandia, Jon Juaristi, Josemari Iturralde, Manu Erzilla i Ruper Ordorika entre d'altres. Editaven els seus escrits a la revista Pott, i tot i que tenien personalitats i gustos diferents, els unia el rebuig a la literatura compromesa socialment de l'estil de Gabriel Aresti i la reivindicació d'una literatura autònoma, allunyada també d'interessos pedagògics. El grup Pott Banda va durar fins al 1983, l'any que Atxaga se'n va a Barcelona a estudiar Filosofia. Llavors ja havia decidit ser un escriptor professional, i va treballar en diversos àmbits que el van ajudar a perfeccionar l'ofici, com ara fent contes infantils, cançons i guions radiofònics.

El 1984 publica la novel·la *Bi anai*, que el va consagrar entre el públic basc. En 1988, el recull de contes *Obabakoak*, que va guanyar el Premio Nacional de Literatura l'any següent i li va obrir les portes a Europa. Seguidament guanya també el Premi de la Crítica i el Premi Euskadi, i després queda finalista de l'European Literary Prize (1990), rep el Premi Millepages de París (1991) i el Tres Coronas del Pirineu Atlàntic (1995). El 2000 el llibre ja s'havia traduït a 24 idiomes, i des de llavors és l'escriptor en euskera més conegut a l'estranger. La fama li atorga també un respecte literari que no minvarà en les seves obres posteriors, com ara la recopilació poètica *Poemas & Híbridos* (1993), *Dos Hermanos* (1995) o *Esos Cielos* (1996).

El 1992 funda a Pamplona, amb uns quants amics, la revista *Garziarena*, principalment cultural, i que durarà dos anys. Els articles hi van sempre signats amb sobrenoms acompanyats pel cognom *Garziarena*, i els seus són els dels noms amb la inicial B.

L'any 2000 va decidir implicar-se més amb l'editorial *Pamiela* de Pamplona, i va entrar a formar part de l'equip directiu. A les eleccions al Parlament Basc de l'any 2001 va demanar el vot per a *Izquierda Unida-Ezker Batua*, després d'uns anys de crítiques a la visió "romàntica" de la política que va atribuir als nacionalistes bascos. Aquest va ser un gest inusual en el col·lectiu d'escriptors bascoparlants, més reservats a l'hora de mostrar públicament la seva intenció de vot.

És notòria també la seva activitat com a conferenciant, que desenvolupa des dels anys 90, i l'amistat creativa amb diversos artistes plàstics, per als quals sol escriure textos per a catàlegs, com ara José Luis Zumeta, Eduardo Chillida, Ramos Uranga, Andrés Nagel, Carmelo Ortiz de Elguea, Eduardo Sanz, Francesc Torres i Ricardo Toja.

Entre altres guardons, destaquem el Premio Nacional de la Crítica 2014 de narrativa en Euskera per la seva última novel·la, *Nevadako Egunak (Días de Nevada)*.

novel·les i narracions

- *Ziutateaz. I* (1976, Luis Haranburu)
- *Ziutateaz. II* (1976, Luis Haranburu)
- *Bi letter jaso nituen oso denbora gutxian* (1984, Erein)
- *Sugeak txoriari begiratzin dionean* (1984, Erein)
- *Bi anai* (1985, Erein)
- *Obabakoak* (1988, Erein) (Alfaguara 2007 i 2013)
- *Behi euskaldun baten memoriak* (1991, Pamiela)
- *Gizona bere bakardadean* (1993, Pamiela) (*El hombre solo*, Alfaguara 2007)
- *Zeru horiek* (1995, Erein) (*Esos cielos*, Alfaguara 2007)

- *Historias de Obaba* (1995, Ediciones B)
- *Sara izeneko gizona* (1996, Pamiela)
- *Cuentos apátridas* (1999, Ediciones B)
- *Soinujolearen semea* (2003, Pamiela) (*El hijo del acordeonista*, Alfaguara 2004)
- *Teresa, poverina mia* (2004, Argia)
- *Zazpi etxe Frantzian* (2009, Pamiela) (*Siete casas en Francia*, Alfaguara 2009)
- *Nevadako Egunak* (2013, Pamiela) (*Días de Nevada*, Alfaguara 2014)

poesia

- *Etiopia* (1978, Pott Liburutegia)
- *Henry Bengoa Inventarium* (1986)
- *Poemas & Híbridos* (1990, Visor)
- *Nueva Etiopía* (1996, Detursa)
- *Paradisua eta katuak* (2012, Pamiela)

assaig

- *Groenlandiako lezioa* (1998, Erein)
- *Alfabeto sobre la literatura infantil* (2002, Media Vaca)
- *Lekuak* (2005, Pamiela)
- *Markak. Gernika 1937* (2007, Pamiela)

teatre

- *Lezio berri bat ostrukari buruz* (1994, BBK)

literatura infantil

- *The Adventures of Shola* (2013, Pushkin Press)
- *Nikolasaren abenturak eta kalenturak* (1979, Antonio San Román)
- *Ramuntxo detektibea* (1979, Antonio San Román)
- *Chuck Aranberri dentista baten etxean* (1982, Erein)
- *Antonino Apretaren istorioa* (1982, Erein, "Siberiako ipuin eta kantak")
- *Asto bat hypodromoan* (1984, Erein, "Siberiako ipuin eta kantak")
- *Jimmy Potxolo* (1984, Erein, "Siberiako ipuin eta kantak")
- *Txitoen istorioak* (1984, Erein, "Siberiako ipuin eta kantak")
- *La cacería* (1986, Altea)
- *Astakiloak Arabian* (1987, Elkar)
- *Flannery eta bere astakiloak* (1991, Elkar)
- *Astakiloak jo eta jo* (1993, Elkar)
- *Mundua eta Markoni* (1995, BBK fundazioa)
- *Xolak badu lehoien berri* (1995, Erein)
- *Xola eta basurdeak* (1996, Erein)
- *Markonitar handien ekintza handiak* (1997, BBK fundazioa)
- *Bambulo: Lehen urratsak* (1998, Erein)
- *Bambulo: Krisia* (1998, Erein)
- *Bambulo: Ternuako penak* (1999, Erein)
- *Xola ehitzan* (2000, Gara)
- *Xola eta Angelito* (2004, Erein)

Atxaga en català

- *Obabakoak*. Traducció de Marta Hernández. Barcelona: Ediciones B, 1990. [2a ed. Barcelona: La Magrana, 2000; 3a ed. Barcelona: Edicions 62, 2006]
- *Poemes & híbrids*. Traducció de Vicenç Llorca. Alzira: Bromera, 1994.
- *L'home sol*. Traducció de Pau Joan Hernández. Alzira: Bromera, 1995. [2a ed. Barcelona: Círculo de Lectores, 1995; 3a ed. Barcelona: Columna, 1995.]
- *Un traductor a París*. Traducció de Pau Joan Hernández. Barcelona: Edicions La Magrana, 2000.
- *Aquells cels*. Traducció de Pau Joan Hernández. Barcelona: La Magrana, 2000.
- *El fill de l'acordionista*. Traducció de Pau Joan Hernández. Barcelona: Edicions 62, 2004. [2a ed. 2007]
- *Set cases a França*. Traducció de Xavier Ballesteros Marqués i Núria Pujol i Valls. Madrid: Alfaguara, 2009.

més informació

<http://www.atxaga.org>

l'adaptador
Patxo Telleria

Bilbao, 1960

Va començar el 1985 com a actor de la companyia de teatre independent Maskarada, iniciant-se com a escriptor teatral amb *Marxkarada* (1992) i *Monstruo Sakratuak* (1994).

Més endavant va fundar amb Aitor Mazo i Lander Iglesias la companyia Txirene, amb la qual portar a escena el seu primer text teatral, *Torito bravo* (1996).

L'any 2000 va engegar amb Mikel Martínez el projecte teatral Ez Dok Hiru, escrivint *Historias de un contenedor/Kontenedore baten istorioak* (2001), una peça que va estar nominada doblement als premis Max, i la trilogia *Dibertimentuak: Euskera Sencilloaren Manifestoa* (2002), premi Max al millor text en euskera. Posteriorment estrena *Larruaizetara* (2005), *Euskarazetamol* (2009) i *Lingua Nabajorum* (2012).

També és autor de *Sonata en un segundo... y pico* (2003) per a la companyia Tartean; *Antonia Machín* (2006) per a Producciones Las Veneno; *Aventura en el Teatro* (2008) per al Teatro Arriaga; *El museo del tiempo* (2009) per a Tentazioa i Albená Teatre, i *LarriaKutsakorra eta Mendelbaldekoa . Enfarmados*, en col·laboració amb Jokin Oregi (2010) per a Tartean, premi Max 2012 al millor text en euskera. Recentment ha estrenat *Pankreas*, també per a Tartean.

En els últims 10 anys ha compaginat la seva tasca com a actor, autor teatral, guionista de televisió i director de cinema. Ha treballat per a sèries com *Bi eta Bat*, *Jaun da Jabe*, *Maité*, *Ertzainak*, *Goenkale*, *Irrikitan*, *Martin*, *Mi querido Klikowski*, *Mugaldekoak* i *La máquina de pintar nubes*, premi al millor guió de versión Española

El 2012 va estrenar el seu segon llargmetratge *Bypass*, amb guió seu i codirecció amb Aitor Mazo.

el director

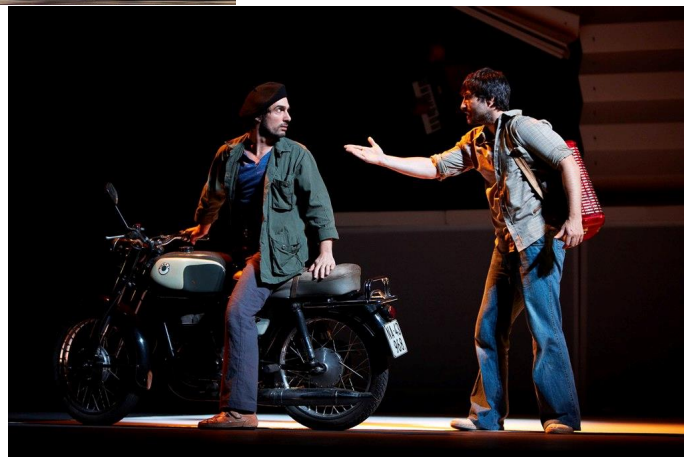
Fernando Bernués

Donostia, 1961

És membre fundador de Tanttaka Teatroa. Artista polifacètic, ha treballat en l'àmbit del teatre, el cinema i la televisió. Dels molts muntatges teatrals en què ha participat com a director, ajudant o productor, en destaquem *Agur eire, Agur; Kontuz; Maite zaitut; El florido pensil; NOVECENTO, el pianista de Içceà; La mano del emigrante; Nasdrovia, Chehov!; Carta d'una desconeguda; Comida para peces; El club de las mujeres invisibles; La mujer justa; No me hagas daño* i *Contra el viento del Norte*.

Ha fet televisió des de l'inici dels anys 90 i ha estat responsable d'alguns dels èxits d'Euskal Telebista, com ara *Maité, Martin, Mi querido Klikowsky* o *Kutsidazu bidea, Ixabel*. En cinema destaca la codirecció amb Mireia Gabilondo del llargmetratge homònim, *Kutsidazu bidea, Ixabel*.

la companyia

Tanttaka Teatroa

Comença la seva activitat professional el 1983 produint espectacles de diversos gèneres, saltant deliberadament del drama naturalista *Agur Eire, Agur...* a l'òpera bufa *Flaminio*, passant per la farsa *Adagio violentissimo*, la dansa *Zilbor Hestea*, el musical contemporani *Peligro te quiero* o la adaptació lírica en *Hansel y Gretel*.

És precisament en aquesta aparent indefinició d'estil on es perfila la seva manera d'entendre la producció escènica: adaptar l'equip artístic de la companyia a cada espectacle, no fer-ho mai en sentit contrari.

Tots els espectacles de Tanttaka Teatroa són com a mínim en dues versions . en euskera i en castellà. i en alguna ocasió, també en català, com en el cas de *El florido pensil* i *NOVECENTO, el pianista de l'oceà*.

Dintre les moltes produccions teatrals destaquen *Todas culpables* (1994) de Pere Sagristà, *Chiquilladas* (1995) de Raymond Cousse, *El florido pensil* (1996) de Andrés Sopena, *Todo Shakespeare (o casi)* (1997) de Adam Long, Daniel Singer i Jess Winfield, *Dakota* (1998) de Jordi Galceran, l'infantil *Jugando con papá*, (1998) de Ionesco, *NOVECENTO, el pianista de l'oceà* (2000) de Alessandro Baricco, *El porqué de las cosas/Hor dago koxka* (2000), *Nacidos culpables/Errudun jaioak* (2001), *La mano del emigrante/Ekaitz Txorien eskua* (2002), *1937 Gogoaren Bidezidorretatik* (2002), *Mi suicidio* (2002), *Paradero desconocido/Ezezaguna helbide honetan* (2004), *Tramankuluak* (2005), *Otehitari Biraka* (2005), *El florido pensil* (reposició) (2006), *Emakumeak Izarapean/Mujeres en sus camas* (2007), *Carta d'una desconeguda* (2007), *El museo del tiempo/Denboraren museoa* (2007), *Comida para peces/Arrainen bazka* (2008), *Hnuy illa* (2008), *Tatami* (2009), *La Dona Justa/La mujer justa* (2010), *No me hagas daño* (2010), *Contra el viento del Norte* (2011), *Kafka eta panpina bidaiaria* (2011), *Bejon daigula/Tengamos suerte* (2012), *Soinujolearen semea/El hijo del acordeonista* (2012), i *Komuikazioa Inkomunikazioa*, estrenada el març del 2013.

més informació

<http://www.tanttaka.com>

una coproducció pública
ANTZ3RKIZ

Els teatres de les tres capitals de la Comunitat Autònoma Basca . el **Teatro Arriaga** de Bilbao, el **Teatro Principal** de Vitoria-Gasteiz i el **Teatro Victoria Eugenia** de Donostia. en col·laboració amb la **Fundació Gernika** del Govern Basc, proposen la creació d'un marc públic de suport a la producció i l'exhibició en l'àmbit de les Arts Escèniques anomenat **Antz3rkiz**.

Aquesta iniciativa sorgeix amb l'objectiu de collir acords de coproducció entre els seus membres i companyies, creadors d'escena, dramaturgs, directors i autors contemporanis, que permetin crear equips de treball amb artistes locals, per tal de proporcionar un suport estable a la creació i garantir circuits estables d'exhibició dins i fora de la Comunitat, i proporcionar així estructures estables de suport.

més informació

Teatro Arriaga <http://www.teatroarriaga.com>
Teatro Principal www.vitoria-gasteiz.org/teatros
Teatro Victoria Eugenia <http://www.victoriaeugenia.com>

